

**GÜLPINAR – AFŞAR (TAŞKENT K-KD'SU – KONYA)
TEKTONO-STRATİGRAFİSİ***

*Tectono-stratigraphical investigation of Gülpınar – Afşar
(N-NE of Taşkent – Konya)*

Turgut AKSU
Jeoloji Müh. Anabilim Dalı

Cavit DEMİRKOL
Jeoloji Müh. Anabilim Dalı

ÖZET

İnceleme alanı Orta Toroslar'ın bir kısım jeolojik özelliklerini sunmaktadır. Geyik Dağı, Aladağ, Bolkar Dağı ve Bozkır birlikleri; stratigrafik, yapısal ve metamorfizma özellikleri açısından farklı ortam koşullarını yansıtır. Bu birimler inceleme alanının kuzeyinde Toroslar'ın tabanında yer alan göreceli otokton Geyik dağı birliğine ait olan Lütetiyen yaşlı denizel kırıntılıların üzerinde yatay naplar halinde yer almaktadırlar. Birbirleriyle sedimantolojik açıdan benzerlik gösteren bu tektonik birlikler; stratigrafi, metamorfizma ve yapısal özellikleri açısından farklılıklar göstermektedir. Birliklerin stratigrafi özellikleri ve birbirleri ile ilişkileri göz önünde bulundurulduğunda; (a) Erken Triyas-Senoniyen aralığında, güneyden kuzeye doğru Geyik dağı, Aladağ, Bolkar dağı ve Bozkır birliği şeklinde bir dizilimle, platformdan okyanusa uzanan bir havzayı oluşturdukları; (b) Kuzey Tetis Okyanusu olarak adlandırılabilen bu havzanın Geç Senoniyen'de kapanmasına bağlı olarak, Bozkır birliğinin kendi içinde dilimlenip, Bolkar dağı ve Aladağ birliklerini üzerlediği; (c) Aladağ ve Bolkar dağı birliklerinin, İlerdiyen sonunda kapanan havzanın ofiyolitleriyle birlikte, sırtlarında Bozkır Birliğini de taşıyarak Geyik dağı birliği üzerine tektonik olarak taşındığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Afşar, Geyik Dağı, Bolkar dağı, Aladağ, Bozkır birlikleri.

ABSTRACT

The study area indicates that the geological properties, partly from the Central Taurus. The Geyik Dağı, Aladağ, Bolkar Dağı and Bozkır Units are reflect, which have various environment conditions with different stratigraphical, structural and metamorphical. properties. These units are located in the form of horizontal nappes over the Lutetian age marine clastics of the Geyik Dağı Unit at the northern part of the study area. They are similar in sedimentological properties, but differ in stratigraphy, metamorphism and structure. If the relationships between the units and the stratigraphy are considered, (a) they are made up a basin extended from the platform to ocean with the succession of Geyik Dağı, Bolkar Mountain and Bozkır units South to the North in between Early Triassic and Cenonian, (b) The basin, might be called as North Tethys Ocean, was slabbed itself in the Bozkır unit and overlies Bolkar Mountain and Aladağ Units, dependent upon the closing in Late Cenonian; (c) it was estimated that Aladağ and Bolkar Mountain units were

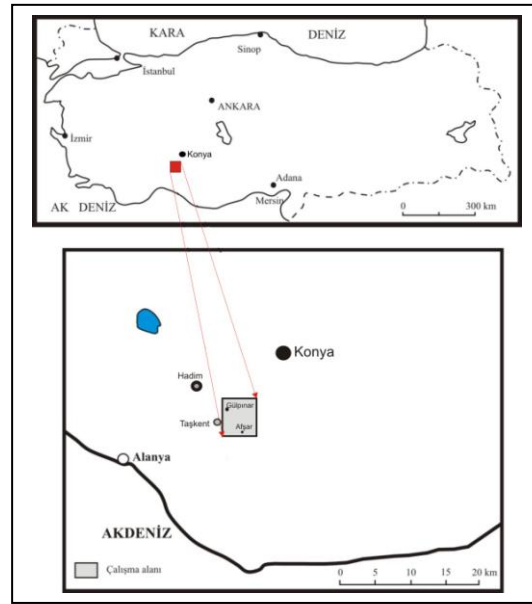
* Yüksek Lisans Tezi-MSc. Thesis

carried over the Geyik Dağı Unit together with ophiolites of closed basin at the end of the Ilerdian.

Keywords : Afşar, Geyik Mountain, Boklar Mountain, Aladağ, Bozkır Units.

GİRİŞ

Bu çalışmada Taşkent (Hadim, Konya) kasabasının KD'sunda yer alan Gülpınar Köyü (A15) ile GD'sunda Afşar Belediyesi arasında yer alan bölgenin ve yakın civarındaki yüzeyleyen birimlerin tektono-stratigrafik özelliklerinin incelemesi yapılmıştır. İnceleme alanı Konya iline bağlı Taşkent İlçesinin yaklaşık 8 km D-GD'sundaki Afşar KD'sundaki Gülpınar (Yukarıkızılkaya), Oduncu, Aşağıkızılkaya, Kaplanlı, Yağcı, Yelmez, Gaziler, Kalınağıl kasaba ve köyleri civarında yaklaşık 250 km²'lik alanı kapsamaktadır (Şekil 1.1.). Bu alan 1/25.000 ölçekli Alanya O29 – a1 ve N29 – d4 topografik paftaları içersinde yer almaktadır İnceleme alanında Paleozoyik'ten Senozoyik'e kadar yaşlı birimler litostratigrafi ve kronostratigrafi esaslarına göre ayırtlanarak bölgenin 1/25.000 ölçekli ayrıntılı jeoloji haritası hazırlanmıştır. Çalışma alanında Geyik Dağı Birliği, Aladağ Birliği, Bozkır Birliği ve bunların üzerine tektonik dokanakla Bolkar Dağı birliği gelmektedir. Bölgedeki en genç birim ise Kuvaterner yaşlı taraça ve alüvyonlardır.

Şekil 1.1. İnceleme alanının yer bulduru haritası

Materyal ve Metot

Materyal

Araştırmanın ana materyalini Gülpınar – Afşar (Taşkent K-KD'su – Konya) civarının tektono-stratigrafisi oluşturmaktadır.

Metot

Gülpınar – Afşar (Taşkent K-KD'su – Konya) civarının 1/25.000 ölçekli jeoloji haritası hazırlanmış ve tektono-stratigrafik özellikleri incelenerek bölgenin yapısal evrimi ortaya konmaya çalışılmıştır.

Araştırma Bulguları

Stratigrafi

Çalışma alanında Devoniyenden Kuvaterner'e kadar 4 birlik ve bu birliklere bağlı 14 adet formasyon ayırt edilmiş haritalanmaları yapılmıştır. Bunlar sırasıyla; Geyik Dağı Birliği'ne bağlı; Üst Kambriyen – Ordovisiyen yaşlı Seydişehir Formasyonu, Orta Jura – Kretase yaşlı Polat Formasyonu, Üst Kretase – Orta Eosen yaşlı Çataloluk Formasyonu, Orta – Üst Eosen yaşlı Çobanağacı Formasyonu, Aladağ Birliği'ne bağlı; Üst Devoniyen yaşlı Gölboğazı Formasyonu, Karbonifer yaşlı Yarıcak Formasyonu, Üst Karbonifer – Permiyen yaşlı Çekiçdağı Formasyonu, Bolkardağı Birliğine bağlı; Alt-Orta Karbonifer yaşlı Kongul Formasyonu, Permiyen yaşlı Taşkent Formasyonu, Triyas yaşlı Ekinlik Formasyonu, Üst Kretase yaşlı Söğüt Formasyonu, Bozkır Birliği içerisinde; Triyas yaşlı Korualan Grubu içerisindeki Kayabaşı Formasyonu, Huğlu Grubu içerisindeki Paleosen-Eosen yaşlı Dedemli formasyonlarıdır ve Kuvaterner yaşlı alüvyonlarda haritalanmıştır.

Geyik Dağı Birliği

İnceleme alanının diğer birliklerine göre otokton konumlu kayaları "Geyik Dağı Birliği" adı altında incelenmiştir. Birlik diğer bütün biriklerin altında ve onlara göre "görelî yerli" konumda bulunur (Özgül, 1976).

Seydişehir Formasyonu (gЄOs)

Birim ilk kez Blumentall (1947) tarafından Devoniyen yaşını uygulanarak Seydişehir şistleri adı vermiştir. İlk İnce – orta tabakalı, yer yer laminalı, sarımsı yeşil, yeşilimsi kül ve kösele renginde kil taşı, mil taşı, kum taşı araldanmasından oluşur. İnceleme alanında Seydişehir Formasyonu Çataloluk ve Çobanağacı Formasyonları ile tektonik dokanaktır.

Polat Formasyonu (gJKp)

Formasyon adını Hadim ilçe merkezinin kuş uçuşu 10 km K – KB'sında yüzeylemelerinin olduğu Polat Köyü'nden almıştır (Özgül, 1976). İnceleme alanının kuzey batısında yaklaşık 5 km²'lik bir alanda gözlenmektedir. Birim İnceleme alanındaki Söğüt Formasyonu ile tektonik dokanaktır. Polat köyünün yaklaşık 1,5 km güneyinde Tüzla derenin doğu yamacında, formasyonun üst

bölümünü oluşturan kaba kırıntıların çakıllarından Senomaniyen yaşını veren fosillere rastlanmıştır. Formasyonun alt kesimlerinde görülen kireçtaşları yataya yakın geniş bir şelf ortamında çökelmiştir. Üst yüzeylerde ise mikritik kireçtaşı – kırıntılı kireçtaşı ardalanmasından oluşan kısım şelfin derin kesiminde çökelmiş olduğuna işaretir.

Çataloluk Formasyonu (gKPEct)

Polat formasyonunun üzerinde yer alan, içersinde rudist fosillerini kapsayan kireçtaşı oluşumlu birim, adını tip kesitinin bulunduğu Çataloluk çeşmesinden alır (Özgül, 1976). Altta kül renkli, orta - yer yer kalın tabakalı formasyon içi ince kırıntı içerikli, mercanlı ve bol algli kireçtaşlarından oluşan formasyon, üstte açık kül renkli, ince – orta tabakalı, düzgün tabakalanmalı kireçtaşlarıyla, orta – kalın tabakalı, beyaz, kirli beyaz, pembemsi renkli formasyon içi kaba kırıntı içerikli, bireşik görünümlü kireçtaşlarının ardalanması şeklinde görünür. Elde edilen fosil verilerine göre formasyonun yaşı Çataloluk Formasyonu oldukça hareketli ve sığ açık bir şelf ortamında çökelmiştir.

Çobanağacı Formasyonu (gEc)

Geyik Dağı Birliği'nin Hadim ve Bozkır ilçeleri dolayında yüzeyleyen en genç birimdir (Özgül, 1976). Büyük bölümüyle kırıntılardan oluşan formasyon volkanik kül, tuf arakatkılı çakıltası, kumtaşı, silttaşı, silttaşı, marn ardalanmasından oluşan ve Dirikan Tepe (G8) civarında irili ufaklı yabancı bloklar kapsar. Birimin çeşitli düzeylerinde şeyilli hamur (matriks) içinde bloklu moloz akması birikintisi ve olistolit kapsar. Altta Paleosen – Orta Eosen yaşlı Çataloluk formasyonu ile geçişli ilişkilidir. İnceleme alanının kuzey batı kesimindeki Bolkar Dağı Birliğinin üyesi olan Kongul formasyonu ile tektonik dokanaklıdır. Fosil bulguları ve stratigrafik konumlarına göre formasyona Orta – Üst ? Eosen yaşı uygulanmıştır (Uğuz, 1994).

ALADAĞ BİRLİĞİ

Geç Devoniyen-Geç Kretase aralığında çökelmiş başlıca şelf tipi karbonat ve kırıntılı kaya birimlerini kapsayan birlik, Doğu Toroslar'da yüzeylemelerinin yaygın olduğu Aladağlar'ın adıyla Aladağ Birliği olarak adlandırılmıştır. Aladağ Birliği, Blumenthal (1944) tarafından, birliğin Beyşehir, Bozkır ve Alanya kuzeyindeki yüzeylemeleri nedeniyle "Hadim Napı" adıyla incelenmiştir (Özgül 1976). Aladağ Birliği; Gölboğazı Formasyonu, Yarıcak Formasyonu, Çekiçdağı Formasyonu, Gevne Formasyonu, Bozdağ Formasyonu ve Zekeriya Formasyonu olmak üzere 6 formasyona ayırtlanmıştır (Özgül, 1976). İnceleme alanında; Gölboğazı Formasyonu, Yarıcak Formasyonu ve Çekiçdağı Formasyonuna ait dokanaklar gözlenmiş ve haritalamaları yapılmıştır.

Gölboğazı Formasyonu (aDg)

Aladağ birliğinin inceleme alanında yüzeylenen en yaşlı kaya birimidir. Başlıca kuvarsit, kumtaşı ve şeyillerin düzensiz ardalanmasından oluşur. Formasyon tabanda boz – kirli sarı renkli, ince-orta tabakalı, dayanımsız, şeyil

tabakası ile başlamaktadır. Şeyl birimi yer yer orta-kalın tabakalanmalı, gri-koyu gri renkli dolomit ve dolomitli kireçtaşları ile üst düzeylerinde ise resifal (biostromal ve biyohermal) kireçtaşı mercekleri içermektedir. Üste doğru ince-orta tabakalanmalı, açık kahve-kirli sarı renkli az pekişmiş, iyi boylanmış ve iyi yuvarlaklaşmış kumtaşı, şeyl birimlerinin ardalanması şeklinde devam etmektedir.. Gölboğazı formasyonu, Aladağ birliğinin bölgede yüzeylenen en yaşlı kaya birimidir; dolayısıyla yüzeylemelerinin tümü, alttan tektonik dokanakla sıralanmıştır.

Yarıcak Formasyonu (aCy)

Başlıca kuvarsit arakatlı şelf tipi kireçtaşından oluşur. Formasyon; Şeyl, kıltaşı, killi kireçtaşı, marn ve kireç taşlarından oluşmaktadır. Birimin kalınlığı, Harzadın Dağı(A13) civarında yaklaşık olarak 300 m kalınlık sunmaktadır. Formasyonun marnlı, killi olan, alt düzeyi Alt Karboniferde yaşamış *Zaphrentis* ile Turneziyen yaşını veren brakyopodlar içermektedir (Uğuz, 1994). Elde edilen fosil bulguları ve stratigrafik konumuna göre formasyona Karbonifer yaşı verilmiştir.

Çekiçdağı Formasyonu (aPmç)

Büyük bölümüyle foraminiferli, algli kireçtaşından oluşan ve alt düzeylerinde kuvarsitleri kapsayan Çekiçdağı formasyonu, Hadim ilçesinin kuş uçuşu yaklaşık 15 km. güneyinde, yüzeylemelerinin yaygın olduğu Çekiç dağının adıyla adlandırılmıştır (Özgül, 1976). Formasyonu, altta kırmızı renkli, orta - kalın tabakalı, çapraz tabakalı kumtaşı-kuvars kumtaşı, şeyl ve koyu sarı-kırmızımsı renkli, orta-kalın tabakalı, Girvanellalı kireçtaşı ardalanmasından oluşur. Girvanellaların yoğun olarak bulunduğu bu birim formasyonu tabanının kolaylıkla ayırt edilebilinmesini sağlayan kılavuz seviye olma özelliğini taşımaktadır. Bu birim üzerinde yer yer kumtaşı ve şeyl arabantları içeren orta-kalın tabakalı, açık-koyu gri renkli kireçtaşları bulunmaktadır. Yer yer masif görünümlü bu kireçtaşı istifi içerisinde sarımsı-kırmızımsı renkli, ince-orta tabakalı ve yer yer çapraz tabakalanmalı kumtaşı seviyeleri yer almaktadır. Çekiçdağı formasyonu, tabanda Yarıcak formasyonu üzerine aşıl uyumsuzlukla gelmektedir. İnceleme alanı içerisinde gözlemlenemeyen Gevne formasyonu ile uyumlu olarak örtülmektedir.

BOLKAR DAĞI BİRLİĞİ

Orta Toroslar'ın kuzey kesimini oluşturan ve İç Anadolu metamorfizmasını (Kırşehir-Niğde metamorfizmaları) güneyden kuşatan, değişik derecede metamorfizma gösteren kaya birimi topluluğu, Toroslar'ın yüksek dağlarından biri olan ve bu topluluğa ait kaya birimlerini kapsayan Bolkar dağının adıyla adlandırılmıştır (Özgül, 1976). Birlik, Devoniyen-Geç Kretase aralığında çökelmiş kaya birimlerini kapsar. Aladağ ve Geyik dağı birliklerinden farklı olarak, etkisi yerden yere değişen metamorfizma gösterir. İnceleme alanında Bolkar dağı birliği Devoniyen-Üst Kretase aralığında çökelmiş "Kongul formasyonu (Alt-Orta Karbonifer)", "Taşkent formasyonu (Üst Permiyen)" "Ekinlik formasyonu (Triyas)", ve "Söğüt formasyonu (Senoniyen) adlarıyla gözlenmektedir.

Kongul Formasyonu (bCk)

Şelf tipi kireçtaşlarından oluşan formasyon, adını inceleme alanı içerisinde yer alan Kongul Köyünden (A6) almaktadır. Formasyon, genellikle kireçtaşı ara katkılı koyu renkli ve ince taneli kırıntılardan oluşup, üst düzeyinde oolitli kireçtaşı birimini barındırır. Formasyon, inceleme alanının kuzey batısında Kongul Köyü (A6) civarında gözlenmiştir.

Formasyon, koyu gri – gri renkli, orta-kalın yer yer çok kalın tabakalı, Girvenella ve bol mikrofosil içerikli kireçtaşı, kırıntılı kireçtaşı, kumlu kireçtaşı ve ince tabakalı az pekişmiş şeyl bantlarından oluşmaktadır. Kongul formasyonu, inceleme alanının batısında Kongul Köyü (A6) civarında gözlenip Dedemli formasyonu tarafından tektonik dokanakla üstlenir. Dedemli formasyonunun içerisindeki tüf – tüfitler sayesinde metamorfik görüntü sunan birim üst düzeylere, yani Kongul formasyonu ile dokanağına yaklaşıldıkça bu görüntüden uzaklaşarak Kongul formasyonunun yapraklanmalı şeyllerinde geçiş gösterir. Birim Taşkent formasyonu tarafından uyumsuzlukla üstlenir Kongul formasyonu, Aladağ Birliğinin yaşit Yarıcak formasyon ile benzerlik gösterir. Kongul formasyonu Yarıcak formasyonunun tersine killi-milli şeyllere egemen olduğu ince gereçli kırıntılılarla temsil edilmiştir. Başkırıyen- Moskoviyen aralığında her iki formasyon da, genellikle yüksek enerjili ortam koşullarını yansıtan istifleri kapsarlar. Bu aralık, Kongul formasyonunda karadan kırıntı getiriminin zayıf olduğu tekdüze karbonatlar, Yarıcak formasyonunda ise, kıyı koşullarında çökelmiş kuvarsitlerle temsil edilmiştir.

Taşkent Formasyonu (bPmt)

Büyük bölümüyle algli ve foraminiferli kireçtaşından oluşan Taşkent formasyonu, üst düzeylerinde seyrek kuvarsit arakatlıdır. Formasyon adı, birimin bol fosilli yüzeylemelerinden birinin bulunduğu inceleme alanının batısında yer alan Taşkent ilçesinden alınmıştır (Özgül, 1976). İnceleme alanında Taşkent formasyonu, Taşönü köyü (C7), Ilıcapınar (C8), Bucaklı (D9) köyleri civarında gözlemlenmiştir. Birimin taban ve tavan dokanak ilişkisi faylıdır. İnceleme alanında Kayabaşı formasyonu faylı dokanak ile Taşkent formasyonunu üzerlemektedir. Taşkent formasyonu, başlıca bol foraminiferli ve algli kireçtaşlarından oluşur; kimi yüzeylemelerinde şeyl arakatlı kireçtaşı-killi kireçtaşı düzeyi ile başlar. Formasyon, genellikle beyazımtırak-açık kü rengi kristalleşmiş kireçtaşı, yer yer de koyu kü rengi, algli kireçtaşı katmanlarıyla Hocalar ve Kongul formasyonlarının farklı düzeylerini uyumsuz olarak üstler Birim inceleme alanı içinde her yerde alttan eksikli olduğundan gerçek kalınlığı gözlenememiştir. Birim sığ karbonat şelfinde çökelmiş kayalardan oluşmuştur.

Ekinlik Formasyonu (bTre)

Neritik karbonat (kireçtaşı, dolomit) ve kırıntılı kayaların (kilttaşları) değişen düzende ardalanmasından oluşan Ekinlik formasyonu ilk kez tip kesit yeri yakınında bulunan Ekinlik yaylasının adıyla adlandırılmıştır (Özgül, 1976). İnceleme alanında Ekinlik formasyonu, çok geniş bir alanda yüzeylenmektedir.

Ekinlik formasyonu, tabanda koyu gri-gri renkli, orta tabakalı, pizolitli-oolitli, oldukça kalın kireçtaşı birim ile başlamaktadır. Üste doğru gri renkli, kalın tabakalı dolomitik kireçtaşı ve dolomitlere geçer. Birimi oluşturan dolomit, kireçtaşı ve kilitaşı düzeyleri arasında yanıl yönde sıkça geçişler gözlenir. İnceleme alanı içersinde yer alan bölümünde Ekinlik Formasyonu, tabanda Permiyen yaşlı Taşkent formasyonunu açısal uyumsuzlukla örtmektedir. Üst Kretase yaşlı Söğüt Formasyonu tarafından da açısal uyumsuzlukla örtülmektedir. Formasyonun inceleme alanı içersindeki görünür kalınlığı yaklaşık 900 m. dir.

İnceleme alanı dışında bulunan Küplüce-Balcılar yolu üzerinde yer alan Akarca Yaylasındaki yüzeylemesinden, formasyonun üst düzeylerine denk gelen bir bölümünden alınan örneklere göre birimin yaşı "Alt-Orta-Erken Üst Triyas yaşındadır. Formasyonun alt düzeyleri şelf lagünü ile karbonat şelfinin sığ bölümünde çökelmiştir. Pizolitli-oolitli düzeyler sığ deniz ürünüdür. Çapraz laminalı, killi düzeyler içeren dolomitli düzeyler gelgit düzlüğü-kıyı ovası veya geçiş ortamı ürünüdür. Formasyonun üst düzeyleri yine sığ deniz ürünüdür.

Söğüt Formasyonu (bCrs)

Genellikle pelajik kireçtaşı düzeyi ile başlayan, olistolit, ve moloz akmalarını yoğun olarak kapsayan filiş türü kırıntılılardan oluşan Söğüt formasyonunun adı, tip kesitinin yer aldığı Söğüt köyünden alınmıştır (Özgül, 1976). kalsitüridit arakatlıdır. Söğüt formasyonu, inceleme alanında Ekinlik formasyonu üzerinde tektonik dokanaklıdır. Bozkır Birliğine ait Dedemli formasyonu tarafından tektonik dokanak ile üzerlenmektedir. Tipik olarak kireçtaşı, çakmaktaşı, radyolarit, bazik volkanit ve serpantinitlelerden oluşmaktadır. İnceleme alanının kuzeyinde yer alan Pusula dağıının doğu uzanımında, dağlık alanın güney yamacında Sinat dağı kireçtaşının Liyas yaşta kireçtaşı katmanlarını çökel ilişkili olarak doğrudan üstleyen kırmızı mikrit düzeyinin değişik yüzeylemelerinden, alınan örneklerde birimin yaşı Maastrihtiyen (olasılıkla Üst Maastrihtiyen) toplulukları belirlenmiştir (Özgül, 1976).

BOZKIR BİRLİĞİ

Bozkır birliği, Triyas-Kretase aralığında çökelmiş pelajik ve neritik kireçtaşı, radyolarit, bazik deniz altı volkaniti, tuf, diyabaz, ultrabazit, serpantin vb. kayaların değişik boyutlarda blok ve dilimlerini kapsayan büyük bir "karışık (melange)" görünümündedir. Birliğin adı, yazar tarafından incelenmeye elverişli yüzeylemelerine yaygın olduğu yerlerden biri olan Bozkır ilçesinden alınmıştır (Özgül, 1976) Bozkır birliğini, "Korualan grubu", "Huğlu grubu" "Boyalı Tepe Grubu" ve "Soğucak Kireçtaşı" olarak dört farklı dilime ayıtlamıştır. İnceleme alanında büyük bir yüzlek veren Bozkır Birliğine ait iki adet formasyonun dokanakları belirlenmiş olup, bunlar Korualan Gurubuna ait Kayabaşı Formasyonu ve Huğlu Gurubuna ait Dedemli Formasyonlarıdır.

Kayabaşı Formasyonu (bzTRk)

Yoğun tektonik etki nedeniyle stratigrafik sürekliliği korunamamış, neritikten pelajike uzanan özellikler sunan, Üst Triyas-Jura-Kretase yaşlı kayaçlar topluluğu olarak tanımlanabilir. Özgül (1971, 1976) Altta kırmızı, kırmızımsı kül rengi, kül renkli, orta kalın tabakalı kireçtaşı-killikireçtaşı ardalanmasıyla başlar. Yaklaşık 25-30 m kalınlık sunan bu kireçtaşı-killikireçtaşı ardalanması üste doğru orta-kalın tabakalı, beyaz, kirli beyaz renkli dolomit-dolomitik kireçtaşlarına geçer. 30-40 m kalınlıkta bu dolomitli düzey üzerinde orta, yer yer ince tabakalı, kül renkli, üst düzeylerine doğru çört yumru ve ara tabakaları içeren kireçtaşları yer alır. Birimin daha üst düzeyinde, Sarnıç Köyü dolayında iyi gözlemlendiği gibi formasyonu (intraformasyonel) çakıltası ve kızıl renkli, orta-kalın tabakalı, manganlı, krinoid sapı kırıntılı ve ammonitli kireçtaşı ardalanması yer almaktadır. Birimin alt düzeyleri için Çetmi (K14) civarında, üst düzeyleri için de Avşar Beldesi (F13) Güneyi tipik özellikler sunmaktadır. Birimin inceleme alanı içinde gözlenen yaklaşık kalınlığı 550 m kadardır. İnceleme alanı içerisinde yer alan, orta tabakalı, düzgün tabakalanmalı, çört yumrulu ve çört ara tabakalı kireçtaşlarından alınan örneklerde birimin yaşı Üst Triyas Jura-Kretase yaşı uygulanmıştır.. Fosil bulguları ve stratigrafik konuma göre formasyona Birim alttan üste doğru şelf, açık şelf, yamaç, derin deniz geçişlerinin gözlemlendiği bir gelişim sunar.

Dedemli Formasyonu (bzPEd)

Bozkır birliğinin ayırtman kaya birimlerinden biri olan Dedemli formasyonu, çok büyük bölümüyle tüf, tüfit ve daha az oranda bazik volkanitlerden oluşur; seyrek olarak kireçtaşı, radyolarit ve kırıntılı ara katkılıdır. Dedemli formasyonu, kimi yüzeylemelerinde boylanmamış kireçtaşı çakıl ve bloklu, kum-kil hamurlu moloz akması birikintileri kapsayan kırıntılı bir düzeyle başlayan formasyonun, seyrek kireçtaşı ve kırıntılı arakatıklarının dışında kalan bölümü, bütünüyle tüf, tüfit, diyabaz ve daha az oranda andezitik deniz altı volkanitlerinden oluşur. Çetmi (K14) kuzeyinde yapılan incelemeler sonucu, boz-yeşil, yeşilimsi kül rengi, ince-orta tabakalı, yer yer kalın tabakalı yada tabakalanmasız görünümlü çakıltası, kumtaşı, kiltası, miltaşı, marn ardalanması ve yer yer tutturulmamış killi düzeyler görülmüştür Bölgesel jeoloji yorumuna ve stratigrafik konumuna göre formasyonun yaşı Paleosen-Eosen olarak değerlendirilmiştir.

Kayabaşı formasyonu (bzTRk)

Yoğun tektonik etki nedeniyle stratigrafik sürekliliği korunamamış, neritikten pelajike uzanan özellikler sunan, Üst Triyas-Jura-Kretase yaşlı kayaçlar topluluğu olarak tanımlanabilir. Birim kırmızı, kırmızımsı kül rengi, kül renkli, orta kalın tabakalı kireçtaşı-killikireçtaşı ardalanmasından oluşur.İnceleme alanında formasyon, tektonik dokanak ile Dedemli formasyonu, Söğüt formasyonu ve Taşkent formasyonu üzerinde bulunmaktadır. Üzerinde her hangi bir birim gözlenememiştir.İnceleme alanı içerisinde yer alan, orta tabakalı, düzgün tabakalanmalı, çört yumrulu ve çört ara tabakalı kireçtaşlarından alınan örneklerde birimin yaşı Üst Triyas Jura-Kretase yaşı olarak belirlenmiştir.

Dedemli Formasyonu (bzPEd)

Bozkır birliğinin ayırtman kaya birimlerinden biri olan Dedemli formasyonu, çok büyük bölümüyle tuf, tüfit ve daha az oranda bazik volkanitlerden oluşur; seyrek olarak kireçtaşı, radyolarit ve kırıntılı ara katkılıdır Dedemli formasyonu, kimi yüzeylemelerinde boylanmamış kireçtaşı çakıl ve bloklu, kum-kil hamurlu moloz akması birikintileri kapsayan kırıntılı bir düzeye başlayan formasyonun, seyrek kireçtaşı ve kırıntılı arakatlıklarının dışında kalan bölümü, bütünüyle tuf, tüfit, diyabaz içermektedir. Birimin alt ve üst dokanağı faylı olduğundan tavan ve taban ilişkileri net olarak belirlenememiştir. Formasyondan elde edilmiş herhangi bir fosil bulgusu yoktur. Bölgesel jeoloji yorumuna ve stratigrafik konumuna göre formasyonun yaşı Paleosen-Eosen olarak değerlendirilmiştir. Formasyon volkanik etkinliklerinde gözlemlendiği bir denizaltı yelpazesi çökeldiği düşünülmektedir.

YAPISAL JEOLJİ

Yüksek lisans tez kapsamında yapılan bu çalışmada, yapısal unsurlar arazi çalışmaları sırasında tespit edilip haritalanmıştır.

FAYLAR

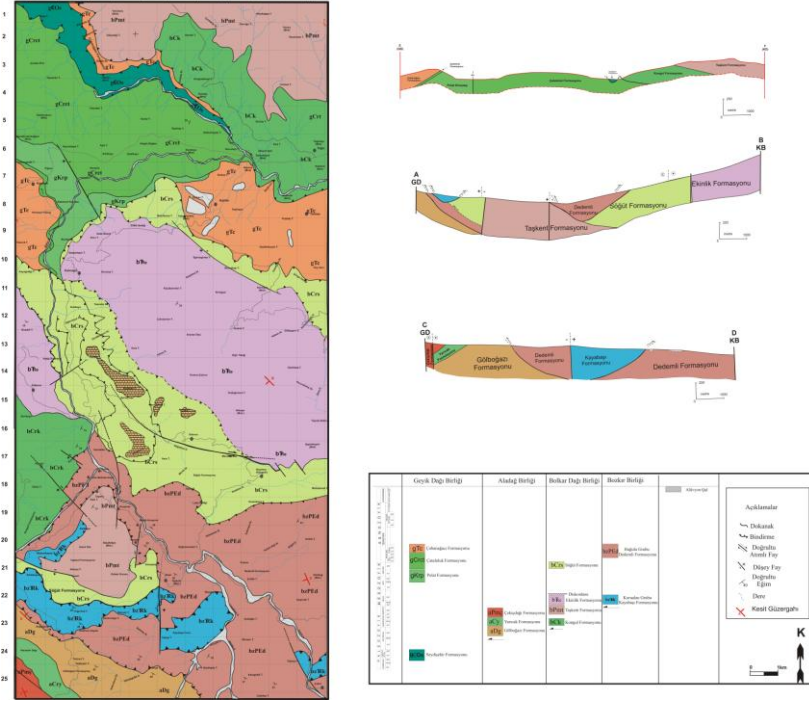
Çalışma alanındaki ana tektonik rejim kuzey güney yönlü sıkışma rejiminde şekillenen bölgedeki bindirme fayları genellikle KB – GD doğrultusunda gelişmiştir. Çalışma alanının orta kesimlerinde bulunan Triyas yaşlı Ekinlik Formasyonu bindirme fayının etkisi altında genellikle diğer formasyonlar ile sınırlanmıştır. En güney kesimde bulunan Üst Devoniyen yaşlı Gölboğazi Formasyonu ile Paleosen yaşlı Dedemli Formasyonu bindirme fayı ile dokanaklıdır. Öbüzöz Tepe (G22) güneyi ile İnbaşı Tepe (F23) doğusu arasında yer alan Triyas yaşlı Kayabaşı Formasyonu bindirme fayı etkisiyle bugünkü halini almıştır. Bölgede geniş yayılım gösteren Üst Kretase yaşlı Söğüt Formasyonu bölgede etkin olan bindirme fayları etkisiyle şekillenmiştir.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Yüksek Lisans Tezi kapsamında yapılan bu araştırma sonucunda, inceleme alanında Torosları oluşturan birliklerden Aladağ Birliği, Bozkır Birliği ve Bolkar Dağı Birliği ve bunlara ait formasyonların dokanak ilişkileri ortaya konulmaya çalışılmış ve haritalanmaları yapılmıştır. İnceleme alanı, Geyik Dağı Birliği, Aladağ Birliği, Bozkır Birliği ve Bolkar Dağı Birliğini kapsadığından, Orta Toroslar'ın jeolojik evriminin açıklanmasında önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir. İnceleme alanında Ekinlik ile Söğüt formasyonları birbirleri ile sağ yönlü doğrultu atımlı fay karakterinde olan ve bu çalışmada adlandırılan Oduncu fayı ile yan yana gelmiştir. Çalışma alanındaki ana tektonik rejim kuzey güney yönlü sıkışma rejiminde şekillenen bölgedeki bindirme fayları genellikle KB – GD doğrultusunda gelişmiştir.

Ek 1. Bölgenin Jeoloji Haritası Ve Enine Kesitler

GÜLPINAR - AFŞAR (TAŞKENT K-K'DI' SI, KONYA) JEOLUJİ HARİTASI
Turgut AKSÜ, 2009

KAYNAKLAR

- BLUMENTHAL, M., 1944, Schichtfolge und Bauder Taurusketten Im Hinterland Von Bozkır: Rev. Fak. Sc. Üniv., İstanbul, Serie B,t. IX, fasc.,2.,
- BLUMENTHALL, M., 1947, Seydişehir-Beyşehir Hinterlandındaki Toros Dağları'nın Jeolojisi: M.T.A. Derg.S.D.No. 2, 242 sayfa , Ankara.
- BLUMENTHAL, M., 1947, Geologie der taurusketten in hinterland Von Seydişehir und Beyşehir: Maden Tetkik ve Arama Enst., Ankara, Ser. D, no. 2, 108 s.,
- ÖZGÜL, N., 1976, Torosla'ın Bazı Temel Jeoloji Özellikleri T.J.K. Bült. c. 19 s. 5-78, Ankara.
- ÖZGÜL,N., 1971 Orta Toroslar'ın Kuzey Kesiminin Yapısal Gelişiminde Blok Hareketleri'nin Önemi: T.J.K. Bült.c. XIV, sayı 1. Ankara.
- UĞUZ. M.F., 1994, Karaman-Hadım Dolayının Jeolojisi: MTA Derl.Rap.No:9722